

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 6CoE/233/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615206917
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Mikluš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6615206917.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova č. 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného JUDr. Martinom Máčajom, advokátom so sídlom Pribinova č. 25, 811 09 Bratislava, proti povinnému: F. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. S. XXXX/X, XXX XX K., zastúpená F. Y., zamestnankyňou Okresného súdu Zvolen, o vymożenie pohľadávky oprávneného v sume 5 146,93 Eur a príslušenstva, vykonávanej súdnym exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým, PhD. so sídlom Exekútorského úradu Záhradnícka č. 60, 821 08 Bratislava pod spisovou značkou EX 23883/15, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č.k. 11Er/388/2015-15 zo dňa 25.09.2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa ust. § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“) zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa domáha vedenia exekučného konania na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s. so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno č. 8, IČO 35 922 761 (ďalej len „rozhodcovský súd“) pod spis. značkou SR 07213/09 zo dňa 18.08.2009. Základný právny rámec nároku priznaného oprávnenému rozhodcovským súdom bol nárok veriteľa z titulu poskytnutého úveru dlžníkovi na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXX uzavretej dňa 24.09.2008 (ďalej len „zmluva o úvere“). Integrálnou súčasťou zmluvy o úvere sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, v čl. 17 ktorých si zmluvné strany upravili rozhodcovskú doložku o riešení ich vzájomných sporov. Podľa rozhodcovskej doložky všetky spory medzi zmluvnými stranami budú riešené pred rozhodcovským súdom, ktorý vydal exekučný titul alebo pred všeobecným súdom v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v závislosti od vôle žalobcu.

Okresný súd posúdil zmluvu o úvere medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom ako zmluvu spotrebiteľskú podľa § 2 písm. b, § 3 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, preto na daný právny vzťah aplikoval normy spotrebiteľského práva, predovšetkým ustanovenia V. hlavy prvej časti zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere konštatoval vzhľadom na povahu zmluvných strán (podnikateľ vs. fyzická osoba nepodnikateľ), predmet podnikania oprávneného a v konečnom dôsledku aj vzhľadom na obsah zmluvného vzťahu.

V zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd ex officio aj bez návrhu účastníka konania skúmal žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladnosti so zákonom. V prípade exekučného titulu je právne významným posúdenie, či je formálne

a materiálne spôsobilým podkladom pre vedenie exekučného konania, čím je daná jeho legitimita. V dôsledku vyslovenia záveru o spotrebiteľskej povahe zmluvy o úvere súd skúmal rozhodcovskú doložku, ktorá je súčasťou všeobecných podmienok k zmluve o úvere a na ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc nárok oprávneného prejednať a vo veci rozhodnúť. Rozhodcovskú doložku skúmal najmä vzhľadom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom zisťoval, či jej súčasťou nie je také zmluvné ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V prípade rozhodcovských zmlúv a rozhodcovských doložiek sa v zmysle konštantnej judikatúry o neprijateľnú zmluvnú podmienku jedná vtedy, ak rozhodcovská zmluva nebola dojednaná individuálne a spotrebiteľ nemal reálny vplyv na jej obsah.

S poukazom na citované zákonné ustanovenia a normy európskeho práva, predovšetkým Smernicu rady 93/13/EHS zo dňa 05. 04. 1993 a judikatúru Európskeho súdneho dvora mal súd za preukázané, že rozhodcovská doložka v čl. 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úvere (ďalej len „všeobecné podmienky“), ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, nie je dohodnutá individuálne, čo zjavne vyplýva z jej zaradenia do všeobecných podmienok ako súčasť formulárovej zmluvy o úvere. Praktickým dôsledkom takto koncipovanej rozhodcovskej doložky je, že spotrebiteľovi je odopretá možnosť relevantne sa brániť proti návrhu veriteľa. Alternatíva, že z rozhodcovskej doložky vyplýva aj možnosť riešiť spor pred príslušným súdom v súdnom konaní, neodstraňuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože možnosť výberu poskytuje spotrebiteľovi len pre prípad záujmu jeho samotného viesť spor. Vychádzajúc z povahy zmluvy o úvere je však zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským a civilným súdom bude takmer vždy veriteľ (oprávnený), nakoľko miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane v súvislosti s mierou povinností dlžníka (povinného), zabezpečuje takmer úplnú dominanciu v tomto zmluvnom vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany dlžníka. Oprávnený takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky sledoval od počiatku to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy tieto boli vždy riešené na súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy o úvere, obsahom ktorej je aj rozhodcovská doložka, vopred vzdáva práva na účinnú procesnú obranu či už z nevedomosti alebo z nemožnosti ovplyvniť obsah zmluvy, čo je v podmienkach právneho štátu neprijateľné. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal, táto splynula s ostatnými všeobecnými podmienkami zmluvy o úvere, ktorej obsah nemohol spotrebiteľ ovplyvniť, mohol len zmluvu ako celok odmietnuť, alebo sa jej ako celku podrobiť, teda aj rozhodcovskému konaniu.

Z dôvodov uvedených vyššie mal súd za to, že uvedená rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, čo má za následok jej absolútnu neplatnosť v zmysle § 53 ods. 4 (správne má byť § 53 ods. 5) Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Keďže právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie v predmetnej veci bola založená na absolútne neplatnom právnom úkone, okresný súd dospel k záveru, že ním vydaný rozsudok nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom a absencia tejto jeho vlastnosti je neodstrániteľnou prekážkou brániacou vo vykonaní exekúcie. Na základe uvedeného žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal oprávnený prostredníctvom splnomocneného zástupcu v zákonom stanovenej lehote odvolanie. V odvolaní namietol nesprávne právne posúdenie veci. Domnieva sa, že súd prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti, ktorý mu vyplýva z Exekučného poriadku v nadväznosti na zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Formálne preskúmvanie exekučného titulu sa obmedzuje na dodržanie všetkých formálnych náležitostí exekučného titulu a preskúmaním materiálnej stránky súd zisťuje, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady exekučného titulu (dovolenosť, možnosť a súlad s dobrými mravmi), súd však podľa názoru oprávneného nemôže skúmať samotné rozhodcovské konanie. Exekučný súd sa tak mal v rámci materiálneho prieskumu obmedziť len na skúmanie výroku exekučného titulu. Oprávnený sa navyše domnieva, že postupom súdu a jeho výkladom ust. § 45 zákona o rozhodcovskom konaní dochádza k nahradzovaniu konania o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov exekučným konaním, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona o rozhodcovskom konaní. Ďalej argumentoval tým, že súd neúplne zistil skutkový stav veci, keďže namietal skutočnosť, že zmluvnými stranami nebola dojednaná žiadna rozhodcovská zmluva/ rozhodcovská doložka. Oprávnený uzatvára s povinným rozhodcovskú zmluvu podľa ust. § 3 a nasl. zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní formou samostatného právneho úkonu, a to na samostatnej listine a v niektorých prípadoch je rozhodcovská doložka dohodnutá v rámci všeobecných obchodných

podmienok, ktoré sú pre zmluvné strany záväzné. V danom prípade teda bol exekučný titul na základe dohody zmluvných strán vydaný oprávneným orgánom, a to Stálym rozhodcovským súdom v konaní upravenom zákonom č. 244/2002 Z. z. Pokiaľ ide o ust. § 53 ods. 4 písm. r) zák. č. 40/1964 Zb. oprávnený poukázal na odôvodnenie zákonodarcov, v zmysle ktorého je cieľom tejto úpravy je umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa, kde uplatnia svoje práva, v danej veci preto konajúci súd konal nad rámec zákonných ustanovení. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto oprávnený navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Povinný sa k odvolaniu oprávneného nevyjadril.

Vo veci rozhodol vyšší súdny úradník Okresného súdu Lučenec. Zákonný sudca odvolaniu nemienil vyhovieť, preto ho podľa § 374 ods. 4, veta prvá a druhá O.s.p. predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

Krajský súd ako súd odvolací v dôsledku preskúmal vec v medziach daných ust. § 212 ods.1 O.s.p. a postupom podľa ust. § 214 ods. 2), § 219 ods. 1) O.s.p. bez nariadenia pojednávania uznesenie okresného súdu potvrdil.

Z predloženého spisu mal potvrdený skutkový stav tak, ako to uviedol okresný súd. Exekučným titulom v predmetnej veci je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno č. 8, IČO 35 922 761 pod spis. značkou SR 07213/09 zo dňa 18.08.2009. Základný právny rámec nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom bol nárok veriteľa z titulu poskytnutia úveru dlžníkovi na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXX, uzavretej medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom dňa 24.09.2008. V článku 17 všeobecných podmienok, ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere, si zmluvné strany upravili rozhodcovskú doložku tak, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené:

a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s. so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno č. 8, IČO 35 922 761, zapísanou v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Oddiel Sa, vložka č. 3530/B, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu,

b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok). Zmluvné strany sa zároveň dohodli, že podanie žaloby na všeobecnom súde Slovenskej republiky je rozvázovacou podmienkou rozhodcovskej doložky, s výnimkou prípadov podania žaloby na rozhodcovskom súde vo veci, v ktorej je rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.

Podľa ust. § 44 ods. 2) Exekučného poriadku súd preskúmava exekučný titul ex offo. Pokiaľ je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, prirodzenou súčasťou preskúmania tohto exekučného titulu je zisťovanie toho, či bola medzi zmluvnými stranami platne uzavretá rozhodcovská zmluva, a to či už formou osobitnej zmluvy alebo formou rozhodcovskej doložky v zmluve podľa § 3 a § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Povinnosť skúmať platnosť rozhodcovskej doložky pre exekučný súd vyplýva priamo zo zákona, nie je potrebné ju osobitne odôvodňovať.

V prípade neexistencie alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. doložky, rozhodcovský súd nemôže prejednať a rozhodnúť medzi účastníkmi spor a vydať rozhodcovský rozsudok, ktorý by mal predstavovať exekučný titul. Ak by exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného v rozhodcovskom konaní nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde je irelevantná (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 122/2011 zo dňa 9. februára 2012). Z uvedených

dôvodov preto neobstoja odvolacie námietky oprávneného, podľa ktorých exekučný súd prekročil rámec svojej preskúmvacej právomoci, keď posudzoval súladnosť exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku so zákonom, a že takýmto postupom exekučný súd v istom zmysle nahrádza konanie o žalobách o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní.

Po preskúmaní spisového materiálu odvolací súd rovnako ako okresný súd dospel k záveru, že zmluva o úvere uzavretá dňa 24.09.2008 medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom je spotrebiteľskou zmluvou, a to podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj ust. 2, písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase podpísania zmluvy z dôvodov, ktoré už boli uvedené v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu.

Okresný súd preto postupoval správne, keď na právne vzťahy vyplývajúce z vyššie uvedenej zmluvy aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva a posudzoval rozhodcovskú doložku ako zmluvnú podmienku z hľadísk uvedených v ust. § 53 Občianskeho zákonníka, či nevyvoláva nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa.

Odvolací súd súhlasí aj s hodnotením okresného súdu, že rozhodcovská doložka koncipovaná v takom znení, ako vyplýva z bodu 17 všeobecných podmienok je neprijateľná, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to výrazne v neprospech spotrebiteľa. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednania je skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom vopred individuálne dojednaná a spotrebiteľ celkom zjavne nemal reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť, resp. niektoré zo zmluvných dojednaní vylúčiť. Dojednanie zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu by malo charakter individuálnej zmluvnej podmienky vtedy, ak by oprávnený predložil povinnému návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy v takej podobe, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že povinný mal možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva alebo rozhodcovská doložka v zmluve o úvere uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Ďalej odvolací súd dodáva, že rozhodcovská doložka nebola, napriek jej formulácii, skutočne alternatívnou, ako to namieťa oprávnený. Veriteľ podaním návrhu v rozhodcovskom konaní uskutočnil výber predpokladaný v bode 17 všeobecných podmienok. Po tomto výbere už povinný nemal faktickú možnosť podať návrh na začatie konania pred všeobecným súdom, čím došlo k porušeniu Ústavou SR garantovaného práva každého na spravodlivý súdny proces pred nezávislým všeobecným súdom. Spornosť vo vyvážení vzájomného zmluvného vzťahu, pokiaľ ide o rozhodcovskú doložku, navyše vyvoláva i skutočnosť, že priamo v predtlačí rozhodcovskej doložky je vopred určený konkrétny jediný rozhodcovský súd, ktorý je oprávnený v rozhodcovskom konaní spory vyplývajúce z danej zmluvy rozhodnúť. Znak neprijateľného dojednania v spotrebiteľskej zmluve sú naplnené aj tou skutočnosťou, že sa jedná o rozhodcovský súd v mieste sídla veriteľa. Takouto formuláciou rozhodcovskej doložky bolo dlžníkovi - povinnému absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu či rozhodcovského súdu, ktorý by spor z danej spotrebiteľskej zmluvy podľa voľby spotrebiteľa rozhodol. Rozhodcovská doložka, od ktorej rozhodcovský súd odvodil svoju právomoc v tomto prípade je neprijateľná, a preto je v zmysle § 53 ods. 5) Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy neplatná.

Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1) O. s. p. potvrdil.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.